

MÉLANGES ASIATIQUES

TIRÉS DU

BULLETIN

DE

L'ACADÉMIE IMPÉRIALE DES SCIENCES

DE

ST.-PÉTERSBOURG.

TOME VI.

LIVRAISONS 3 ET 4.

(Avec 2 Planches.)

ST.-PÉTERSBOURG, 1872.

Commissionnaires de l'Académie Impériale des sciences:

A ST.-PÉTERSBOURG:

MM. Eggers & Co, H Schmitzdorff, J. Issakof et A. Tcherkessof.

A RIGA:

M. N. Kymmel.

A ODESSA:

A. E. Kechribardshi.

A LEIPZIG:

M. Léopold Voss.

Prix: 95 Cop. arg. = 1 Thlr. 2 Ngr.

$\frac{16}{28}$ Februar 1871.

Beiträge zur Kenntniss der jukagirischen Sprache. Von A. Schiefner.

Als ich im Jahre 1859 die bis dahin bekannt gewordenen Wörterverzeichnisse und Sprachproben des Jukagirischen im *Bulletin histor.-philol. T. XVIS. 241 — 253 = Mélanges asiatiques T. III S. 595 — 612* besprach, musste ich die Hoffnung hegen, dass glückliche Umstände dazu beitragen würden unsere Kenntniss dieser Sprache zu erweitern. Diese Hoffnung ist insofern erfüllt worden als mir durch die Güte des frühern Civilgouverneurs von Jakutsk Dr. Julius von Stubendorff ausser den schon früher gelieferten Materialien eine grössere Sprachprobe zugekommen ist. Es ist dieselbe im October 1861 von dem Tschuktschen-Missionär Peter Suworow in Sredne-Kolymsk aufgezeichnet worden und umfasst 289 Wörter, 50 grössere und kleinere Sätze und ein Märchen. Ausserdem ist es mir möglich gewesen aus den Adeling'schen handschriftlichen Sammlungen in der Kaiserlichen Öffentlichen Bibliothek hieselbst eine im Jahre 1781 von dem Gouverneur von Jakutsk Klitschka eingesandte Übersetzung der Bacmeisterschen Sprachproben zu erhalten. Diese Materialien gestatteten

eine etwas genauere Einsicht in die bisher noch so wenig erforschte Sprache und haben mich veranlasst das nun zugängliche Material zusammenzustellen. Da ich eine ganze Reihe von Formen anders als im Jahre 1859 auffassen kann, finde ich es angemessen die damals mitgetheilten Wörterverzeichnisse von Raiskij nochmals und zwar in verbesserter Gestalt abzu drucken und denselben die nun hinzugekommenen Wörter des Suworowschen Verzeichnisses so wie einzelnes aus dem Bacmeisterschen Sprachproben einzuverleiben. Demnächst lasse ich die von Suworow niedergeschriebenen Sätze sammt dem Märchen sowie die Sprachprobe aus dem Jahre 1781 folgen. Ausserdem gebe ich nochmals die beiden im J. 1859 mitgetheilten kleinen Texte mit verbesserter Übersetzung und endlich noch eine von dem Assessor Boensing im J. 1781 an Pallas eingesandte Übersetzung der Bacmeisterschen Sprachproben, welche verschiedene Abweichungen darbietet. Sie befindet sich nun ebenfalls in der Kaiserl. Öffentl. Bibliothek unter den Adelung'schen Papieren; ich benutze eine von meinem verstorbenen Freunde Leopold Radloff gemachte Abschrift, bemerke jedoch, dass ich es nicht für rathsam hielt das in dieser Sprachprobe gebotene Material für das Wörterverzeichniss auszubeuten. Ich habe das letztere so eingerichtet, dass ich das Bilingg'sche Material mit B., das aus dem Ermitage-Manuscript stammende mit E., die Raiskij'sche Sammlung mit R., die Suworowsche mit S. bezeichne; K. bezieht sich auf die von Klitschka eingesandte Übersetzung der Bacmeisterschen Sprachproben, T. auf die beiden kleinen Stubendorff'schen Texte vom

Jahre 1859, welche ich hier wieder abdrucken lasse; W. bedeutet Wörter aus der zuerst von Witsen und dann von Adelung im *Mithridates* abgedruckten Vaterunser-Übersetzung. Zur Bezeichnung der Laute habe ich im Ganzen die von Lepsius angewandten Buchstaben gebraucht, allein statt dž und dz die von Castrén für die sibirischen Sprachen gewählten Zei-ž und ž vorgezogen; in ursprünglicher Schreibart habe ich die Wörter der Ermitage-Handschrift sowie auch die von Billings gelieferten Wörter gelassen, welche letzteren ich hier vollständiger als im J. 1859 aufgenommen und an den betreffenden Stellen in dieser Schreibart eingereiht habe.

Wörterverzeichniss.

aik R. S. <i>schiess</i> , ainutei S. <i>ich werde schiessen</i>	agek S. <i>steh auf</i> , ageteilj S. <i>stehen wir auf</i> , agetei S. <i>es wird sein</i>
ailetk R. <i>beschwichtige</i>	agatak S. <i>stelle auf</i>
aitscha B. <i>Männchen, Stier</i> , s. áča	agiduik R. <i>verbirg</i> , B. <i>angitak</i>
yakandaitscha B. <i>Pferd</i> (eig. <i>Jakutisches Männchen</i>)	agidik R. <i>heimlich</i> , <i>verstohlen</i>
aivinda B. <i>Westen</i>	agíma R. <i>aghema</i> B. <i>Freund</i>
ak R. <i>mache</i> , at, atei S. <i>ich werde machen</i> , ai er machte, B. aak	agurpei S. <i>arm</i>
aktshel B. <i>Boot</i>	agreje S. <i>ich gehe</i> , agrejek S. <i>du gehst</i>
akmurali R. <i>barfuss</i>	agrečeilj S. <i>lasset uns gehen</i>
ága S. angá B. R. K. <i>angga</i> E. <i>Mund, Lippe</i>	agrešna S. <i>man führte</i>
anghen mooga B. <i>Lippe</i>	ańek S. <i>ich kämme</i>
anghen buguelbi B. <i>Bart</i>	ańija S. <i>Kamm</i>
	ańila S. <i>Stieglitz</i>
	angzsha B. <i>Auge</i>

añdi S. andi R. <i>Löffel</i> , E.	anindzsha B. <i>sanft</i>
angdi	anoik B. <i>beleidige</i> , B. an-
ajuni S. <i>sie betrügen</i>	norfy (?)
alachaivo B. <i>Wiesel</i> , P. ala-	anure S. <i>ich liebe</i> , anuremik
chawò <i>mustela vulgaris</i>	tät S. <i>liebst du?</i> B. anoo-
alejek R. S. <i>wasche</i>	rak
alima R. alma B. <i>Schaman</i>	anurek R. <i>Liebhaber</i> , B. an-
alonuk R. <i>stichl</i>	noorok
alonuga R. olonunga B. <i>Dieb</i>	anyar B. <i>Gaumen</i>
alundala B. <i>Frosch</i>	anleža R. <i>Ältester</i> , B. al-
aldzshitsh B. <i>Sieg</i>	nindzsha <i>Häuptling</i>
arannei R. arrángya B. <i>leicht</i>	ogıldanleže S. <i>Komman-</i>
arawje S. arauija R. aravia	dant
P. <i>Lenoc (Salmo corego-</i>	puguwdanleže S. <i>Kaiser</i>
<i>noides)</i>	ančik R. <i>suche</i> , ančiejut S.
arič S. <i>schlecht</i> s. erče	<i>ich werde suchen</i> , ančidjñ
ariñuaja S. arinooja R. <i>Viel-</i>	<i>um zu suchen</i>
<i>frass</i>	annek R. <i>sprich</i> , <i>antworte</i> ,
artečumža S. <i>Trauer</i> s. erče	B. aniak
čunža	annei S. <i>sprechend</i> , <i>er</i>
ača R. <i>atsche</i> P. <i>zahmes</i>	<i>spricht</i> , anelij K. <i>wir spre-</i>
<i>Rennthier</i>	<i>chen</i>
jagadača R. <i>Pferd (jakuti-</i>	annečeilj S. <i>lasset uns spre-</i>
<i>sches Rennthier)</i>	<i>chen.</i>
ažu S. <i>Wort</i> , E. <i>andschub</i>	annuma R. <i>der erste</i> , <i>zuerst</i> ,
<i>Zunge</i> (wohl richtiger	B. angnuma <i>zuvor.</i>
<i>Sprache)</i>	amnugonle K. <i>der erste</i>
ažuonžim R. <i>Stotterer</i>	antatu R. <i>lesen</i> , <i>sagen</i> , vgl.
eiažukei R. <i>stumm</i>	jak. anųajai <i>schwören</i>
ažoi R. <i>früh</i>	antaimik T. <i>segnet ihr?</i>
análuga S. alonuga R. olo-	kukulgin antaju R. <i>ich</i>
nunga B. <i>Dieb</i>	<i>verfluche</i>
anil S. annil B. <i>Fisch</i>	antažaija <i>Zauberer</i>
mugurnei anil R. <i>Salmo</i>	anbandangel B. <i>Thür</i>
<i>Nasus</i> s. eril	anmjñei ilwa R. <i>Kuh</i>

atčaon R. <i>hart, fest</i> , B. <i>addi stark</i>	eimatk R. <i>bezahle</i> , eimatnt S. <i>ich werde bezahlen</i>
adakun R. S. adaxloi S. adakloi R. andaklon E. antachlon B. <i>zwei, beide</i>	eimegen S. <i>käuflich, feil</i> eimegen keik <i>verkaufe, gib zu Kauf</i>
adakun kunel S. attachon kuniella B. <i>zwanzig</i>	eimege niñei R. <i>theuer</i> s. niñei
adatshia B. <i>Murmelthier</i> , P. adutschia, <i>Bobak</i> .	eimugut S. <i>von jenseits</i> egek R. <i>steh auf</i> s. agek egoinubašal R. <i>Fussboden</i>
adi S. <i>fest</i> , B. <i>addi</i>	
adił T. <i>Jüngling</i> , adiłloi S. <i>jung</i> , B. andelgoin <i>Jugend</i>	ejenmani R. <i>wild werden</i> el S. <i>nicht</i> , ale K.
ado R. <i>Sohn, Jüngling</i> , K. ando B. antoo	eližoi R. <i>verlieren</i> elleyik B. <i>tragen</i>
awoot B. awund K. <i>Nest</i> čoxolodawut S. <i>Fuchsloch</i> čojodaud R. <i>Schneide</i>	erek S. <i>schwimme</i> , erei K. <i>er fliesst</i> , B. yarra erešk S. <i>flösse, schwemme</i>
amalič S. <i>ich schäme mich</i> B. omollitsh <i>Schande</i> omoloiča S. <i>ich wurde beschämt</i>	erezei R. <i>Lust, Jagd</i> eril S. <i>Salmo Nasus</i> s. murgurnei anił
amjbai S. aimaiwi B. <i>schwarz</i> , K. aminpeja	erit R. <i>schlecht, böse</i> , s. arič erritsh B. <i>schlecht</i> , irritshundshi toroma <i>Feind</i> (eigentl. <i>schlecht - Herz-Mensch</i>)
amún R. S. B. K. <i>Knochen</i> am dai R. amdei S. <i>er stirbt</i> amda S. B. <i>Tod</i> amdaja šoroma R. <i>Verstorbener</i>	erillozel R. <i>verderben</i> erče R. <i>schlecht, böse</i> , B. erritsh
amdetum T. <i>er legte unter</i> aijā R. S. <i>Bogen</i> , jakut. aja <i>Selbstschuss</i>	erče joju R. <i>Syphilis</i> erče čunža R. <i>Trauer</i> , s. artečumža B. artshe tshungzsha
ägurtera R. <i>Espe</i> , B. agurtshira	erčedoži R. <i>Branntwein</i> s. oži
älāñei R. alangnae B. <i>faul</i>	

eče R. B. etcheā Vater, E. nirdscha	iledeje S. <i>ich schelte, iledeilj wir schelten</i>
ežoli R. <i>sich fürchten (wir fürchten uns?)</i>	irongkontscha P. irongonzshi B. <i>Rennthierweibchen</i>
ene R. <i>Schmetterling</i>	irgin S. <i>ein s. irkei</i>
enžek R. <i>erziehe</i>	irtei R. <i>er ruft, schreit</i>
endik R. <i>bewahre</i>	ič R. it K. <i>lange</i>
endibai R. <i>sparsam</i>	iča R. itshagi <i>Ende</i>
Enmun R. <i>Kolyma</i> B. Enmun onong <i>Kolyma-Fluss</i>	ičeidamun S. itshe-endami B. <i>Ellbogen</i>
edečk R. <i>rufe</i>	itshell B. <i>Hüter, Wächter</i>
edul S. <i>Leben</i>	ižilwoi R. <i>ermüdet</i>
evier B. <i>Herd</i>	inkanwun S. ankanwon, enkanwon K. <i>enganlon B. fünf</i>
evintsh B. <i>dumm</i>	inganbun kunolek K. <i>funfzig</i>
emei R. amei K. ama E. amea B. <i>Mutter</i>	inloi R. <i>dick, frisch, B. inglon dick, K. inlečent</i>
emiwal R. <i>schwarz, E. emibet B. emmitsh dunkel</i>	inlugwon S. inliğaon R. <i>Bär, bei P. tšcholondi</i>
embei R. <i>schwarz s. amjbei</i>	indada B. <i>Zeit?! , später</i>
embei nogó R. <i>Schiesspulver</i>	indi R. <i>Faden, Zwirn; S. Ader, B. indshi Faden, vergl. jak iņip</i>
embei puže R. <i>Blaubeere (Vaccinium uliginosum)</i>	inzri R. <i>Ader</i>
ikloi R. <i>fest, hart, B. iklon eng, dicht</i>	ide S. <i>heute, B. indzshi</i>
igil R. B. <i>Ufer</i>	iwellei R. iwelei K. S. <i>er weint, B. ivellek</i>
igda R. S. <i>Fang, Beute</i>	ivi B. <i>Schatten</i>
igdam S. <i>er fing, igdomik S. fängst du?</i>	ivitschi B. K. <i>Milch, ivitshinatsha B. Brustwarze</i>
igdek R. <i>haue, bessere, nähe</i>	iğeja R. <i>Riemen</i>
inghis B. <i>Graben</i>	iļija R. ileje S. ilée E. ille-
ilege S. <i>Wind s. iļija</i>	
iledai R. iledei S. <i>er schilt, B. illedangi Streit</i>	

yennee B. <i>Wind</i> , tshe-	olom S. <i>ich stehle</i> s. alonuga
mondilaia B. <i>Sturm</i>	olginnei S. olginnei R. <i>ge-</i>
iriniĵoi R. <i>krank</i> , jak. ыары	<i>rade</i> .
irkei R. irkei S. irkon E.	olwale K. alwaley B. <i>Weib</i>
irken B. K. <i>ein</i>	olboilennoma B. (<i>Weiber-</i>
irkuĵoi R. <i>er zittert</i> , B. lir-	<i>Hütte?</i>) <i>Pilz</i>
kundzshi	olmoŋaik R. <i>schweig</i> eig.
inliĉk R. <i>erschrecke</i>	<i>sprich nicht</i> s. monĵ
imdalĵoi R. <i>fünf</i> s. inkanwun	orul R. orool B. <i>Geschrei</i>
oilä S. oillä R. oli E. oily	ornei R. <i>er ruft, schreit</i> , B.
B. <i>ist nicht</i>	orni <i>Stimme</i> , orinak <i>Ge-</i>
oinei R. K. <i>rasch, schnell</i>	<i>schrei</i>
oizei R. <i>er bellt</i>	orpúrek R. S. <i>hänge auf</i> , or-
oo R. o E. oa B. <i>Hosen</i>	puĉit S. <i>ich werde auf-</i>
ogelek S. <i>Stromwehre</i>	<i>hängen</i>
ogil S. <i>Umzäunung, Festung</i>	oĵi S. oĵi R. onzshi B. <i>Was-</i>
ogildanleĵe S. <i>Komman-</i>	<i>ser</i>
<i>dant</i>	judidoĵi S. (<i>Augen-Was-</i>
ogoje S. <i>ich stehe</i> , ogók R.	<i>ser</i>) <i>Thräne</i> B. angzshan
S. <i>steh</i> , B. onghak	onzshi
ogoje S. ongoie B. <i>morgen</i>	erĉedoĵi R. <i>Branntwein</i>
ogoje tandejekle S. <i>über-</i>	oĵek R. <i>trinke</i> , oĵei K. <i>er</i>
<i>morgen</i>	<i>trinkt</i> , E. ondschesche B.
ogojel S. ogojol R. <i>Morgen</i> ,	ondzshok
B. unkaiel	oženĵa R. <i>Durst</i>
ogurĉa T. <i>Schneeschuh</i> (wohl	oĵol R. <i>Weidenwurzel</i>
mit ĉal zusammengesetzt)	onor R. S. K. onnor B. <i>Zunge</i>
ogurce R. ugurce S. gur-	onornei R. <i>er lügt</i>
tschi P. <i>Aesche</i> (<i>Salmo</i>	onú R. onú S. onung E.
<i>Thymallus</i>)	onnong B. <i>Fluss</i> , liko
ogunbašik R. <i>feuchte an</i>	onundi <i>kleiner Fluss</i> , B.
oñil S. <i>Rennthier</i> , P. ongen	onnongi
<i>Elenthier</i> , B. ongai wil-	onutscha P. <i>Cyprinus Labeo</i>
<i>des Thier</i>	onĉi R. <i>nass</i> , E. ondschenet
olinunkudi B. <i>Verrücktheit</i>	B. onye <i>roh</i>

onžeik S. <i>ich steige herab</i>	ukčije R. <i>ich wachse</i>
onma R. <i>Verstand</i> , B. onmannay <i>weise</i> , onma <i>Ab-sicht</i>	ukshimba B. <i>Aufgang</i> , in yelongedukshimba <i>Sonnenaufgang</i>
odul R. <i>Jukagire</i>	ugurce S. <i>Aesche</i> s. ogurce
odunnuma S. <i>Jurte</i>	uléga R. S. <i>Gras</i> , <i>Kraut</i> , <i>Tabak</i> , B. oolega
odunža S. odunša R. <i>Lärchenbaum</i> , B. ondzsha	mežinei uléga R. <i>Farrenkraut</i>
ođil S. ožil R. <i>Fingernagel</i> , B. onzshil	muredulega R. <i>Schuh-Heu</i>
opnoeik R. <i>entreisse, nimm ab</i>	uletečk, uledečk R. <i>binde zu</i>
owätlä, R. <i>glauben, trauen</i>	oolgala B. <i>Urin</i>
omoč S. omoča R. T. <i>gut, stark, tapfer.</i>	ulúmui R. <i>nur</i>
omoločk R. <i>verbessere, mache gut</i>	ušek R. <i>rudere</i>
omnik omolotnuba R. <i>Arzt</i>	unéma S. unama R. oonómma B. unemo K. <i>Ohr</i> , unomelun R. <i>Ohrgehänge</i> , B. numalundal
ómgodo R. <i>Sattel</i>	uń K. <i>hat geboren</i> , B. ooinge <i>Geburt</i>
omni S. omnik R. <i>Leute, Menschen</i> , B. ommo <i>Volksstamm</i>	umat B. <i>gesehen</i>
omnínwon R. <i>fremd</i>	kai-ellerelle B. <i>Stein</i> , womit sie die Böte roth anstreichen
omnúga R. <i>Hündin</i>	kaileilevienda nonna B. <i>Wachholderbeere</i>
omdut S. <i>rasch</i> , omduk S. <i>ich eile</i> , B. omduk <i>schnell</i>	kagel R. S. <i>Taucher (Colymbus arcticus)</i>
ommul B. <i>Insel</i>	kalá R. <i>Schöpfgefäß</i>
uik R. <i>arbeite</i>	kalnindsha B. <i>Wurm</i>
uilol S. <i>Arbeit</i> , B. ooil <i>Werk</i>	kar R. <i>Fell, Bettlager</i> , B. char, irrendigar (<i>schlechtes Fell</i>) <i>Bauchfell</i> , melingshi char <i>Rückenfell</i>
učel R. <i>Arbeiter</i> , el učelek S. <i>rühre nicht an</i>	nininkar <i>Gewitterwolke</i>
uo R. wo S. E. oo B. uwá <i>Kind</i> , Jak. oŕo; orpa K. <i>Kinder</i>	
ukučik mit ločil R. <i>mach Feuer an</i>	

kartak R. <i>fege ab</i>	kigak S. R. <i>ich steche todt</i>
katshentalba B. <i>Achselgrube</i>	kigoma S. <i>Krähe</i>
kanik S. <i>jage, treibe an</i>	kilžik R. <i>wate</i>
kanil R. S. kaniel B. P. <i>Ad- ler</i>	kičk R. <i>lehre</i>
kanin S. chänneren B. kanik R. <i>wenn, da</i>	kinak S. B. <i>chinetta wer</i>
kanjda R. <i>wohin</i>	kinduannerin S. kimdanne- rim R. <i>ich betrüge, kim- daannel W. Betrüger</i>
kanbélun R. <i>Ring</i>	kiljınca R. <i>roth, B. kelenni</i>
katik S. <i>ringe</i>	kiljınca puže <i>Preiselbeere</i>
kadiñmei R. <i>genug</i>	kijneža R. kinede S. kinin- she E. kininsha B. <i>Mond</i>
kaweik S. <i>er ging, kaweitjñ</i> S. <i>sie gingen, kaweiteilj</i> <i>gehen wir</i>	Namen der Monate nach Billings.
kamek R. <i>hilf</i>	Luka kotlenzsha <i>letzter</i> <i>Wintermonat = Januar</i>
kamloi R. <i>wie viel, B. kon- damiel</i>	Oyputshing <i>erster Früh- lingsmonat = Februar</i>
keiguta S. <i>in Zukunft</i>	Tshingle ginendsha <i>Jagd- monat = März</i>
keijä R. <i>nach vorn, B. kaiel</i> tody <i>Vorderzahn</i>	Poldzshasha ginendsha = April
keipa S. <i>Mann</i>	Kutyeginendsha = Mai
keiwei K. keivy B. <i>dünn</i>	Lukugutshi ginendsha <i>zweiter Sommermonat =</i>
keček S. <i>er kam, kečim T.</i> <i>er brachte</i>	Juni
kelešk R. <i>trockene, kelešna</i> S. <i>sie trockneten</i>	Neada ginendsha <i>Herbst- monat = Juli</i>
kelk R. <i>komm, kelkin S. sie</i> <i>kamen</i>	Ontshu ginendsha <i>Wasser- monat = August</i>
kelteje S. <i>ich werde kom- men, keltejek du wirst</i> <i>kommen, keltei er wird</i> <i>kommen</i>	Tshaka ginendsha <i>Fisch- monat = September</i>
kenoi R. <i>fein</i>	Yatne andalley <i>erster Win- termonat = October</i>
kedjlei R. <i>langweilig</i>	
kikšoi R. <i>er schnarcht</i>	

Yatne <i>zweiter Wintermonat</i> = November	konteje S. <i>ich werde gehen,</i> B. ingher ghodak <i>komm her</i>
Tyemo gortley <i>dritter Wintermonat</i> = December	końdel R. <i>schmieden</i>
kijnliža R. <i>rother Fuchs</i>	końba R. choinba B. <i>Zaun</i>
koi R. xoil K. S. koil E. chail B. <i>Gott</i>	kotu R. kotuw S. <i>Grube</i>
koinuma R. S. <i>Kirche (Gotteshaus)</i>	kotuk R. S. <i>grabe, kotum S. ich habe gegraben</i>
koidižaja R. S. <i>Priester</i>	kodamei R. <i>was für einer,</i> B. kondamiel <i>wie</i>
koidóma R. (wohl koidéma) <i>Mutter Gottes</i>	kodél R. S. kodel B. P. <i>Wolf</i>
koimonnui R. <i>stolz.</i>	kodijnmei S. <i>eben, gerade</i>
koikel B. <i>Stumpf</i>	kodoi R. S. <i>er liegt, B. kondak niederlegen</i>
koo R. kxon S. <i>wo</i> B. kolae kot S. <i>woher</i>	kódol R. xodol S. <i>Boot</i>
koonnodo R. <i>Möve</i> s. nodo	kukul R. E. <i>Teufel</i>
koodak R. kogdak B. <i>schlage</i>	kukulgiń antaju <i>ich verfluche</i>
kojenžende K. <i>Knabe, B. koindzshenda unverheirathet</i>	kukudäjä (<i>Teufels-Bogen</i>) <i>Schiessgewehr</i>
kolgul R. <i>Mammuth</i>	kuče R. S. <i>Mücke</i>
kolgudanmud R. <i>Mammuthszähne</i> s. amun	juku kuče R. <i>Moschka</i> (Thrips)
kortschong P. <i>Kranich</i>	kužuw S. kužú R. kundshu. B. <i>Himmel</i>
kortle S. <i>Quappe</i>	kunolen K. gunalöi S. chuniella S. kunčalloi (ob nicht kungalloi?) R. <i>zehn</i>
kožel R. koželek S. <i>Teufel, Waldteufel</i>	adakun kunol K. adakun kunel S. <i>zwanzig, attachon kuniella</i> B.
konjtek R. <i>führe fort</i>	jankunel S. jankunolek K. <i>dreissig</i>
konondshi B. <i>Stein, womit sie die Boote schwarz machen</i>	jelakun kunel S. <i>jelakun kunolek K. vierzig</i>
konloi R. <i>er beneidet</i>	
končešu R. <i>brechen</i>	
kondsha B. <i>Loch</i>	

inkanwun kunel S. ingan-	jarkadi R. jarkandi P. Schnä-
bun kunolek K. <i>funfzig</i>	<i>pel (Salmo Lavaretus)</i>
kunnei R. <i>schmutzig</i> , B. kun-	jažik R. <i>kratze</i>
dun <i>Schmutz</i>	jadä E. yadoo B. <i>Ehemann</i> ,
kudalaräga B. <i>Anfang</i> (wohl	K. eda (ob nicht jeda?)
<i>im Anfang</i>)	yavoa B. <i>monatlicher Fluss</i>
kudedek R. <i>tödte</i>	yegororitshi B. <i>fliegendes</i>
metkudedei R. <i>Tödter</i> (ob	<i>Eichhorn</i> (Burunduk)
mot kudedeje <i>ich tödte?</i>)	jelakloi S. jeloklon K. ye-
kriḍilwai S. <i>ich lache</i>	laklon B. <i>vier</i>
xańba S. <i>flache Hand</i>	jelakun kunel S. jelakun
xabun S. <i>wieviel</i> , B. kanbon-	kunolek K. <i>vierzig</i>
noi <i>breit</i>	yelónsha B. <i>Sonne</i> , yelongi-
xoil S. <i>Gott</i>	dukshimba <i>Sonnenauf-</i>
xonk S. <i>geh</i> , xonteje S. <i>ich</i>	<i>gang</i>
<i>werde gehen</i>	yelonzshendigia B. <i>Son-</i>
xodol S. <i>Boot</i>	<i>nenstrahlen</i>
jakta R. <i>Gesang</i>	jeroi R. jeroje S. <i>seicht</i>
jaktan R. <i>singen</i> , jaktak S.	iendu B. <i>Donner</i>
<i>singe</i>	jiri R. <i>Bauch</i> s. <i>liril</i>
jagadača R. jaxadača S.	jirinei R. <i>schwanger</i>
<i>Pferd</i> (jakut. Rennthier),	jirgu R. <i>Loch</i> , s. <i>lirogoi</i>
E. jochondilbe (jakut. <i>Reh</i>)	jirjugužeja R. <i>Stern</i> s. <i>lir-</i>
jańža S. jańže R. <i>ljängdscha</i>	<i>gudeje</i>
E. <i>landzsha</i> P. <i>Gans</i>	jo R. S. <i>Kopf</i> , B. <i>iok</i>
jaloi R. S. jalon E. yalon B.	jonarje S. <i>Mütze</i>
<i>drei</i>	yondshamor B. <i>Scheitel</i>
jan kunel S. jan kunolek K.	jo S. <i>ich sehe</i> , joeik R. S.
<i>dreissig</i>	<i>sich</i> , jotei S. <i>ich werde</i>
jalgil R. S. jalgil E. jalgyl B.	<i>sehen</i> , jodjin S. <i>um zu se-</i>
<i>See</i>	<i>hen</i> , jomik S. <i>siehst du?</i>
jarka R. yarka B. <i>Eis</i> , B.	B. <i>ionguitshel sehen</i>
yarchandiva <i>Hagel</i>	jo S. <i>Gurt</i>
jarkoje S. <i>ich friere</i> , R. jar-	joi R. S. <i>wild</i> , B. <i>iai fremd</i> ,
kai	B. <i>joja wundervoll</i>

joiw S. <i>Krankheit</i> R. joju	jonžuk R. <i>schlafe</i> , jonžutei
joč S. <i>es schmerzt</i> , B. jo-	S. <i>ich werde schlafen</i>
atsh <i>Schmerz</i> , yandsha	jonžutai S. <i>lege dich nieder</i> ,
<i>Traurigkeit</i>	B. iunzshuk <i>schlafen</i>
joudečka R. <i>fragen</i>	jonžoludei S. <i>ich wollte</i>
jogižek R. <i>küsse</i> , jeginum K.	<i>schlafen</i> , B. iunzshal
<i>sie küsst</i>	<i>Schlaf</i>
jogor R. <i>Wunde</i>	yondonertsha B. <i>Traum</i> ,
jogorzäš R. <i>verwunden</i>	iondsha B. <i>Vergessenheit</i>
jogotı̇ R. joxotı̇ S. jehoti E.	jotnyje S. <i>Bergrücken</i>
<i>Pfeil</i>	jododiwo S. jodožiwa R.
jogul S. jogu R. iongul B.	<i>Eichhorn</i> , B. yegororitshi
<i>Nase</i>	<i>fliegendes Eichhorn</i>
jogudolı̇ R. jogúdanil S.	jododei ilı̇ja <i>Sturm</i> , B. ya-
iongundangil B. <i>Nasen-</i>	dondayendelaia <i>Wirbel-</i>
<i>löcher</i>	<i>wind</i>
joglatlä S. <i>ich bedauere</i> , B.	jowoga S. yewoga B. <i>Rücken</i>
yoglierim <i>Mitleid</i>	jomek R. <i>ringsum</i> , jomgak
joñanei R. jogonei S. <i>böse</i>	S. <i>drehe dich</i>
yonglochetshtartsh B.	jómil R. S. jomuel B. <i>Hals</i>
<i>Schnarchen</i>	jomičoma S. <i>Schwan</i> (eig.
joñžania piga R. jogžadei	<i>Langhals</i>) P. jonutschora
piga S. <i>Theekessel</i>	juka R. <i>weit</i>
yoyakondzha B. <i>Ameise</i>	jukadanı̇l R. <i>Häring</i>
jola R. S. <i>Abend</i> , B. poin-	juku S. <i>klein</i> s. luku
yuletsh	jugúnmuga S. <i>Finger</i>
jolan S. <i>nach</i> , tı̇won jolan S.	juglugel S. <i>Schulter</i> B. nun-
<i>darauf</i>	gen mooga
jologuda R. S. <i>zurück</i>	yungul B. <i>Gehölz</i>
jollai R. <i>krank</i>	juroi R. S. <i>schief</i> , B. jonrul
jolštıtka R. <i>Schwan</i>	<i>Schielen</i>
zoržik R. <i>schwimme</i> B. yarraı̇	junlagu R. <i>Brot</i> , W. lünlia-
jonča R. <i>Glocke</i>	gel
jonžode R. <i>Decke</i> , S. fälsch-	judı̇ R. S. <i>Auge</i> , E. angdsha
lich <i>Teufel</i>	B. angzsha

judin puida pugelwe S. <i>Augenbrauen</i> , B. angzsha buguelbi	lirinei K. <i>schwanger</i> lirogoi S. <i>durchlöchert</i> , s. jirgu
judin pugalwe R. <i>Augenwimper</i>	lirgudeje S. <i>lerungundshia</i> B. <i>Stern</i> , lirkundzshi <i>zittern</i>
launša R. <i>Wurzel</i> , B. larkul	lijidije S. <i>ich weiss</i> , R. leidi
lagitek R. <i>nähre</i> , lagdai K. <i>er isst</i> , lagetak B.	likil R. <i>Schwanz</i> , B. gachyl
lagul R. B. <i>Nahrung</i>	likigolje S. <i>Kuckuck</i>
lacidjwer S. <i>Stange</i>	likipode S. <i>likipože</i> R. lukipondsha P. <i>lookipondsha</i> B. <i>Hermelin</i>
landak R. <i>iss</i> , B. langdal <i>essen</i> , tatlak <i>du issest</i>	lige enawa R. <i>Schwester</i> (wohl ältere Schwester), vergl. B. ligai <i>Alter</i>
landewudeje S. <i>ich will essen</i>	lijedilija R. <i>Nordwind</i> , B. ledinda <i>Norden</i> .
landinubaken bugašal R. <i>Tisch</i>	loidek R. <i>beisse</i>
lawol S. laol R. <i>Zugnetz</i>	loogoi R. <i>satt</i>
leidi R. S. <i>ich weiss</i> , laitamik S. <i>als ich kennen lernte</i>	lokil S. <i>Klumpffeil</i>
leje S. <i>ich bin</i> , lejek S. <i>du bist</i> , lei S. R. <i>er ist</i> , B. lay;	logudintshina B. <i>Salz</i>
lengi S. <i>sie sind</i> , lel S. <i>er war</i>	logdui R. <i>verwelkt</i>
lelljke S. <i>unterhalb</i>	ločil R. S. ločel K. <i>Feuer</i> , <i>Brennholz</i> , E. jengilo B. lotshel
[lenžek] el lenželek S. <i>ver-giss nicht</i>	ločiedj R. <i>Feuerstahl</i> , B. lotschenda <i>Stahl</i>
ledemei R. <i>niedrig</i> , B. ledemnee	ločiedj šoi R. <i>Flintenstein</i>
ledinda B. <i>Norden</i>	ločiedj uktetnuba R. <i>Zunder</i> , B. lotshenkotunda
lewje S. liwe R. levye B. <i>Erde</i>	ločil ukuteik R. <i>mach Feuer an</i>
leviendi B. <i>Beere</i>	lonla S. <i>Lunge</i>
liopkul B. <i>Blut</i>	londak R. <i>tanze</i> , S. longdok B.
lilitek R. <i>erschüttere</i>	
liril S. jiri R. liiril B. <i>Bauch</i>	

londanik S. <i>tanzet</i> , lon-	šarujik R. <i>drücke</i>
dače S. <i>ich werde tanzen</i>	šašagadka R. <i>reise</i> , B. tsha-
londana S. <i>man schund</i>	shangadin
lodaje S. <i>ich spiele</i> , loodek	šeizik R. <i>stosse</i>
R. <i>spiele</i> , B. lioda; lodeilj	šeuseik R. <i>laufe davon</i>
S. <i>wir spielen</i>	šelgädei R. <i>er bricht s. čalgoi</i>
lowitaik R. <i>versuche</i>	šerežen R. T. <i>zum Nähen</i>
[lom] <i>was</i> , B. lyom lentak	šeron R. <i>schneller</i>
lumun B. <i>womit</i>	šilinilon (?) R. <i>Sterljäd</i>
lomogol S. <i>wozu</i>	šinžik R. <i>zieh heraus</i>
luoda R. <i>Husten</i>	šoi R. <i>Stein s. čoil</i>
lukaondj R. <i>wenig</i>	šoogo R. <i>Geschirr s. čowoga</i>
lookandangsha B. <i>Schläfe</i>	šan šoogo <i>hölzerne Schüssel</i>
lukoi R. lĭkoi S. likotschil	šogek R. <i>irre umher</i>
E. <i>klein</i>	šogi R. <i>Sack, Tasche</i>
lukundä B. <i>Knabe</i>	šogušek R. <i>verliere</i>
lukoolu B. <i>Kind</i>	šoxolonei R. <i>gelb</i> , B. tsha-
lukun B. <i>klein</i>	kolonni <i>grün, gelb</i>
lul K. R. <i>Rauch</i>	šolje R. <i>Darm</i>
ludunpiga S. <i>eiserner Kessel</i>	šožižeeek R. <i>schinde</i>
luča R. S. <i>Geist, Luft</i> , B.	šuondil B. <i>laufen</i> , B. tshu-
lewsha <i>Scele</i> , leutshĕnni	enzshin
<i>Dampf, Nebel</i>	šuoža R. <i>Herz s. čuwóde</i>
Luči R. S. <i>Russe</i> , Plur. Lu-	šukta R. <i>Jakutsk</i> , B. Tshuk-
čipa S.	ta <i>Stadt</i>
lundal B. <i>Eisen</i> , numalun-	šura R. <i>Körper</i>
dal <i>Ohrringe</i> , pundshel-	šuren magil R. <i>Hemd</i>
lundal <i>Perlen, Knöpfe</i>	šuška R. <i>Tasse</i> (aus dem
luwoženi S. ljožani R. lu-	russ. чашка)
bandzshanni B. <i>blau</i>	šudešonbĭla R. <i>gewaltsam</i>
šakolj R. <i>Fuchs s. čoxóla</i>	čai S. <i>wenig</i>
šaxangiba R. <i>Steuer, Abgabe</i>	čaime S. šaimige R. <i>Netz</i>
šal R. <i>Wald s. čal</i>	čaul B. tshobul <i>Meer</i>
šannuma (Holz-Jurte) rus-	čakalešk S. <i>ich schmücke</i>
sische <i>Jurte</i>	čagak S. <i>fahre über</i>

čagaškik S. <i>setzet über</i>	čoil S. šoi R. <i>Stein</i>
čagatiŋanma S. <i>Erle</i>	liĵko čoil <i>kleiner Stein</i>
čagitak R. <i>schmiere</i>	čokočal S. <i>unter dem Berge</i>
tshangitsh B. <i>fühlen</i>	čoxóla S. šakoli R. tshakala
čal S. tshall B. šal R. <i>Baum</i>	B. <i>Fuchs</i>
tshangar B. <i>Rinde</i>	čoxolodawut S. <i>Fuchsloch</i>
čannuma <i>hölzerne Jurte</i>	tshogorolo viendi B. <i>Johannisbeeren</i>
čalgoi S. <i>zerbrochen</i>	čogum R. <i>ich schneide</i> , tshok
čarna S. <i>ich hole ein</i>	B.
čača K. R. tschatscha E.	čogodešal R. <i>Balken</i> s. šal
tshátsha B. <i>Bruder</i>	čoĵa R. čoĵe S. tshagoĵa B.
čanĵowĵa S. <i>Reuse</i>	<i>Messer</i>
čandalič S. <i>rasch</i>	čomo čoĵa R. <i>Tungusenschwert</i>
čeiguga S. <i>nah</i>	čoĵadaud R. <i>Schneide</i> , s.
čeginmoi R. tsháginmon B.	awut
<i>tief</i>	čolenča S. <i>Zirbelfichte</i>
čegnui S. K. tshangnui R.	čoledi S. čoleĵi R. <i>Märchen</i>
<i>er niest</i>	čoluul S. tshalboe B <i>Maus</i>
čerul R. <i>still</i>	tshoria B. <i>Schwalbe</i>
čeč S. <i>Kälte</i> , tede S. tshē-	čoróma S. šorome K. to-
yendzsha B. <i>Winter</i> , tshi-	romma B. <i>Mensch</i>
endzsha <i>Frost</i>	čorxa S. <i>Thal, Tundra</i> , čorka
čeniwoi S. <i>heiter</i> , R. čenič	R. <i>rcin</i>
čečičäga R. <i>Winkel</i>	tshorkel B. <i>Knie</i>
čeĵamalul R. <i>überwintern</i>	čončoon R. <i>süss, Zucker</i>
četpadanil S. <i>Thür</i>	čonĵeni R. <i>fett</i> , tshondsheni
čemuče R. <i>Ohcim</i>	B. <i>Erstarrung, Betäubung</i>
čilga K. tshilga B. <i>Zweig</i> ,	čonda R. <i>oben</i>
Pl. čilgapa	čodarie R. <i>Flinte</i>
čička S. <i>Seepferdchen</i> (Syn-	čowina S. tshovina B. <i>Speer</i>
gnatus hippocampus)	čowóga S. šoogo R. <i>Geschirr</i>
čineik R. <i>haue</i>	čomo R. tschomon E. tsho-
činidamun S. tshinengami	moi B. <i>gross</i>
B. <i>Genick</i>	
čitnei R. tshitnai B. <i>lang</i>	

čomani S. čomodaniĭ R.	nemezič R. <i>bitter</i> , nemendi-
<i>Njelma</i>	ten ondshe B. <i>Branntwein</i>
čomodanlež'a <i>Isprawnik</i>	nimedzshindsha <i>Salz</i>
(Polizeimeister)	nigaioi R. ningoin B. <i>schwer</i>
čomomui K. <i>wachsen</i>	niňoi R. niňei S. niňo K.
čomuča R. <i>Angel</i>	niňet S. <i>viel</i>
čomumuju R. <i>ich verliere</i> (?)	nilečut R. <i>ich werde mich</i>
čomž'a R. <i>Ruder</i>	<i>beklagen</i>
čuga R. S. <i>Weg</i>	nilendoma B. <i>Fliege</i>
čugnoi R. <i>eng</i>	nirčik R. <i>Erbrechen</i>
čul S. čuul R. tschal E. tshul	nininkar R. ninxar, neinxar
B. <i>Fleisch</i>	S. <i>Gewitterwolke</i> , char B.
čula S. <i>Erdberg</i>	<i>Wolke</i>
čunk R. <i>zähle</i> tshungum B.	ninčiz'ak R. <i>ringe</i>
čunega S. <i>sie hielten für</i>	niméngshinzsha B. <i>Magen</i>
tshundzsha B. <i>pfeifen</i>	nimilašol R. <i>schreiben</i>
čumu S. temu K. <i>alle</i>	nijw S. niw R. neve B. <i>Name</i>
čumžaje S. <i>ich denke</i> , čuňžek	noil S. noi R. noel B. <i>Fuss</i> ,
R. <i>denke</i> , tshundsha B.	Pl. noilpa
<i>Gedächtniss, Gemüth</i>	nongar <i>Beinfell</i> s. kar
čuwođe S. šuož'a R. tsho-	noxča S. nokša R. nogtsha
venzsha B. tshiwondshä	P. noghtsha B. <i>Zobel</i>
E. <i>Herz</i>	nogo R. nongha B. <i>Sand</i> ,
naintallitsh B. <i>angenehm</i>	<i>Staub, Asche.</i>
nagaže S. naganžie K. nen-	ločil nogo S. <i>Asche</i>
ganshe B. <i>gestern</i>	nolut S. nolud R. nollod B.
natshirongilitsh B. <i>Runzeln</i>	<i>Pappel</i>
nalitsha B. <i>Bach</i>	norol R. <i>Sumpf</i>
neada B. <i>Herbst</i>	nondroi R. nondri B. <i>schwach</i>
neira S. <i>Waare</i> , neigir B.	nodo R. <i>Vogel</i> , ondzshinonda
<i>Kleidung</i>	(Wasser-Vogel) <i>Ente</i>
neinmolgil K. neyunmolgul	nui K. <i>er lacht</i> , nook B. <i>Ge-</i>
B. <i>Jahr</i>	<i>lächter</i>
neomeje S. <i>ebenfalls</i>	nukaloi R. <i>weich</i>
neretshangate B. <i>Krieg</i>	nugére S. <i>Hüfte, Seite</i>

nugéredamun S. <i>Rippe</i>	ńedaja R. <i>günstiger Wind</i>
nugen R. <i>Hand, Arm</i> , nugan	ńumže pugelwe S. <i>Bart</i>
B. <i>Hand</i> , nungean <i>Arm</i> ,	tamitsh B. <i>gut</i>
Pl. nugenpa S.	taluy B. <i>dort</i>
nunbar B. <i>Thau</i>	tarrel B. <i>Nebel</i>
numa R. S. B. <i>Jurte</i>	tan R. ṭin K. <i>jener</i>
čannuma <i>hölzerne Jurte</i>	tangmuinal B. <i>unter</i>
numak S. B. <i>Haus</i>	tanzik R. <i>treibe Handel</i>
numinekin S. <i>sie lebten</i> (in	tadul R. S. <i>Schuld</i>
der Jurte)	tadut S. <i>ich werde bezahlen</i> ,
numodi R. numedi S. nu-	táḍik S. <i>gieb zurück</i> , Freq.
mundshi E. noomundzshi	tadijik
B. <i>Act</i>	tät R. tat B. totak E. <i>du</i>
ńaoen etla R. <i>Steinfuchs</i>	tätlä S. <i>dein</i>
ńača K. R. neatsha B. <i>Ge-</i>	terika R. tarika B. <i>Weib</i> ,
<i>sicht</i>	<i>Hausfrau, Alte</i> (ob aus
nyatshinma B. <i>Brille</i>	<i>crapyxa?</i>)
ńačuujaiK R. <i>grüsse, verneige</i>	tennei R. <i>reich</i>
<i>dich</i>	tetče R. <i>Kaufmann</i>
ńáčateiḷj S. <i>lasset uns beten</i>	tetček R. <i>werde reich</i>
ńačešk S. R. <i>schärfe, schleife</i> ,	tinetei S. <i>ich werde hauen</i>
ńačešut S. <i>ich werde schär-</i>	ṭiṭ S. titlak B. <i>ihr</i> , Pl. von tät
<i>fen</i>	ṭitta K. <i>ihr, ihnen gehörig</i>
ńáčani R. ńáčeni S. na-	ṭita S. <i>so</i>
tshennee B. <i>scharf geizig</i>	ṭiṭlä S. <i>euer</i>
ńažua S. naẓ̌iw R. <i>Tuch</i>	ṭiwil R. <i>Feder</i> , tibil E. <i>Flü-</i>
ńanic S. ńanẓ̌ä R. <i>Sünde</i>	<i>gel</i>
ńanḍimide R. <i>schwarzgrauer</i>	ṭiẉidanil S. ṭiẉidagil R.
<i>Fuchs</i>	<i>Röhre</i>
ńanma S. <i>Weide</i> , neanmi B.	ṭiẉo R. S. K. tiba B. <i>Regen</i>
<i>Erle</i>	touk R. <i>umzäune, bedecke</i>
čagatị ńanma S. <i>Erle</i>	togoi R. <i>dick</i>
ńatlịwie S. naetlagei P.	tol R. <i>Vorrath</i>
<i>Schneehuhn</i>	tolow R. S. <i>wildes Rennthier</i> ,
ńasztunnoi R. <i>steil</i>	talau B. <i>Thier</i> , onzshi

tolau <i>Walfisch</i> (eig. Was- ser-Rennthier)	pedei S. pāndai K. <i>es brennt</i> ,
torrei B. <i>Ehe</i>	pedak R. <i>brenne</i>
tonnei R. <i>durstig</i>	pededeik R. S. <i>verbrenne</i>
tonba S. tonboy B. <i>Kraft</i>	pediča B. <i>Finger</i> , B. pe-en- ditsha
tonbei R. <i>stark</i>	pedilneja R. <i>glücklich</i>
tónmul R. S. <i>Stimme</i> , ton- mul <i>Gurgel</i>	pedē S. pež'a R. <i>Elenthier</i> (vrgl. finnisch <i>petra</i>) E. biingetsche
tottuk R. <i>klebe</i>	pewel R. <i>Wiege</i>
todj R. S. tody B. <i>Zahn</i> ,	peme R. poma B. <i>Laus</i>
kayel tody B. <i>Vorder-</i> <i>zahn</i> , iin tody <i>Hinter-</i> <i>zahn</i> , itshenyel tody <i>Mit-</i> <i>telzahn</i>	piga R. S. biga E. <i>Kessel</i> B. <i>Warze</i> ludun piga S. <i>eiserner Kessel</i>
todenpolil B. <i>Zahnfleisch</i>	pimžaja? K. <i>Flamme</i>
towéka R. tabaká P. tabaka B. <i>Hund</i> (ob aus <i>собака</i> ?)	piwil K. S. <i>Blatt</i> s. powil
tawakedije <i>Hündchen</i>	poa B. <i>Diener</i>
tulugunle K. toolagi B. <i>link</i>	poerčil R. <i>Durchfall</i>
tudá R. <i>längst</i>	poižik R. potshitshik B. <i>wirf</i>
túdel R. S. tundal B. K. <i>er</i> ,	poinei S. poinnei B. poinna <i>weiss</i>
<i>sie</i>	poinuk S. <i>ich erhebe mich</i>
tede S. <i>Kälte</i>	pojaik S. <i>erhebe</i>
darrieč R. <i>vergrabe</i>	pokožil R. <i>Knie</i>
pailpa S. <i>Weib</i>	pogintshi R. <i>Staub</i>
pandalitsh B. <i>kratzen</i>	pogšei R. <i>es siedet</i> s. pugač
panduk B. <i>zubereitet</i>	polil — toden polil B. <i>Zahn-</i> <i>fleisch</i>
poik R. <i>schlage</i>	pololize R. <i>hinterlistig</i>
patk R. <i>koche</i> , B. panduk	polud B. polundé T. pallad B. <i>Greis</i> , <i>Mann</i>
pawa R. <i>Tante</i> , B. K. <i>Schwe-</i> <i>ster</i>	poludanlež'a R. <i>Kaiser</i>
pe R. p'e S. peā B. <i>Felsen</i>	polziča R. <i>Gerte</i> , B. pel- dshitsha <i>Blatt</i>
pelik B. <i>lecke</i>	
peningindshel B. <i>Thal</i>	
penuk B. <i>bitte</i>	

polwel R. <i>Rasenhügel</i>	pugalwe R. pugélwe S. bu-
pora B. <i>Frühling</i>	guelbee B. <i>Wolle</i>
poružilla R. <i>Funke</i> , B. bo-	judin pugalwe R. <i>Augen-</i>
rongille <i>Blitz</i>	<i>braue</i> , B. angzsha bugu-
počlož'a R. <i>Bräutigam</i>	elbi
ponina S. <i>man legte</i>	pugalweik R. <i>erwärme dich</i>
ponloi R. <i>sauer</i>	pugač R. bugötsch E. pu-
pónda R. <i>Geld</i>	gatsch B. <i>warm, heiss</i>
ponbur R. bonbur E. <i>Bett</i>	(puga) <i>Sommer</i>
pońka R. <i>weiss</i> E. boina	pugačedože R. <i>Thee</i> (hei-
pońxanada S. <i>Steinfuchs</i>	sses Wasser).
pońxará S. pońkará R. pan-	pugoze R. <i>schwitze</i> , puge-
tshara B. <i>Birke</i> (wohl =	dečča S. <i>ich schwitze</i>
weisse Rinde)	puguw S. pugu R. bugönsch
pondshorkoni B. <i>Feld</i>	E. <i>Sonne</i>
potil R. putil S. putel B.	pugúdodora S. pugunno-
<i>Hälfte</i>	nara K. poogunnarara B.
podirga S. podirka R. bon-	<i>Regenbogen</i>
dschirka E. pondzshirka	puguwdanleže S. (Sonnen-
B. <i>Licht, Tag</i>	Herr) <i>Kaiser</i>
poderxa putil S. pondzhir-	puńekek R. <i>klopfe</i>
ka putel B. <i>Mittag</i>	pun S. <i>Ton, Klang</i>
poderxakičil S. <i>Morgen-</i>	puneduk S. <i>erzähle</i>
<i>röthe</i>	poondolvólle B. <i>Wittwe</i> , s.
pondzshirkoma B. <i>heute</i>	olwale
pozennei R. <i>es stinkt</i>	puže, puže R. <i>Beere</i> B. pun-
pomnei S. pomne B. <i>rund</i> ,	dshellundal <i>Perlen</i>
pomzsholene B. <i>Zirkel</i>	pužuboi S. <i>Spitzbube</i>
powil R. <i>Baum-Blatt</i> s. pi-	puđen R. <i>von oben</i> , buden-
wil B. poelri <i>Blume</i>	banit E. <i>hoch</i>
puik R. <i>blase</i> , B. pooken-	puđendago B. <i>auf</i> , puđan-
dshi	mai B. <i>hoch</i>
pukei R. <i>Schreck</i>	váiendéendi B. <i>Mädchen</i>
pukélä S. púkale R. pukoelli	wo S. uo R. uwá B. <i>Kind</i> ,
B. <i>Schnce</i>	Pl. worpa, orpa

woñoi R. <i>Heimath</i>	menmengai K. <i>er springt,</i>
magil S. magil R. <i>Pelz</i> , B.	memnenditeilj <i>lasset uns</i>
mangil <i>Kleider</i>	rennen B. moenmoenga
šuren magil R. <i>Hemd</i>	metkudedei R. <i>Tödter</i> s. ku-
odun magil S.	dedei
malaik S. <i>schlaf ein</i> , malaič	metlarkoi R. <i>trocken</i> , ob
S. <i>er schlief ein</i> , B. mallui	met nicht aus mot?
<i>Schläfrigkeit</i>	memujei R. <i>er kneift</i>
malaz'e S. <i>Fausthandschuh</i>	memudjča R. <i>Faust</i>
malžä R. <i>Moltebeere</i>	milaginle K. <i>recht</i> , B. mi-
markil R. marchel, markloo	la anugan <i>rechte Hand</i>
B. <i>Tochter</i> , <i>Mädchen</i>	mizo R. miža K. <i>Blut</i>
márxa S. <i>Gestrüpp</i> (ерникъ)	midez'a R. midinzsha B. <i>Na-</i>
managadaibi B. <i>Spinne</i>	del
manelä S. manallæ B. mo-	mitlä R. S. <i>unser</i> , B. mitek
nolä R. monoli E. <i>Haar</i>	<i>wir</i>
manelä añija S. <i>Kamm</i>	migito R. <i>hierher</i>
mek R. <i>warte</i> , <i>dulde</i>	moezi R. mojendshi E. <i>Weib</i>
meka S. <i>weit</i>	moik R. S. <i>halte</i> , B. maik
mekamei S. <i>nah</i>	moilla B. <i>Speichel</i>
mengi B. mézi S. <i>Hunde-</i>	mogo B. <i>Mütze</i> E. monga
<i>schlitten</i>	morojei R. moroji K. <i>er fliegt</i>
meléta S. <i>Hase</i> (Tsch. miliit	morok R. <i>trage</i> , <i>kleide dich</i>
Korj. miljut)	an B. moream
meléte meinige <i>Habicht</i>	močoma čača? R. <i>älterer</i>
melingshi char B. <i>Thierfell</i>	<i>Bruder</i>
(Rückenstück)	močit K. <i>jeder</i>
melút S. R. melud B. <i>Brust</i>	močče T. <i>allerlei</i> , može S.
melk R. <i>ergreife</i>	<i>irgend etwas</i>
mežinei ulega R. <i>Farnkraut</i>	monóga R. monógo S. ma-
meńk R. <i>nimm</i> , mińk S.	naga E. monoghá B. <i>wil-</i>
packe, B. mendzshit	<i>des Schaf</i>
meinile S. el meinilek	monj S. <i>er sprach</i>
<i>nimm nicht</i>	mónde S. <i>Nachricht</i>
meinuga S. <i>sie nahmen</i>	

moŋgaña R. moinchaiya B.	anghen mooga B. <i>Lippe</i>
<i>Welle</i>	mugurnei anjil R. <i>Salmo Nasus</i>
mot R. S. matak B. <i>ich</i>	mura R. <i>Schuh, Fussbekleidung</i>
motlä R. S. <i>mein</i>	B. murray
modai R. <i>er setzt sich, mo-</i>	muredulega R. <i>Schuh-Heu</i>
doi K. <i>er sitzt, modoje</i>	akmurali R. <i>barfuss</i>
S. <i>ich sitze</i>	murga S. <i>Dickicht</i>
modak S. <i>setze dich</i> modok	mučer R. <i>Ton, Klang</i>
S. <i>sitze</i>	moonéndzshi B. <i>Wange</i>
modandibašal <i>Stuhl</i>	mudol S. <i>Glaube</i>
modjnuK R. <i>befühle, betaste</i>	muđen S. mužāñ R. <i>mun-</i>
B. <i>moedik gehört, gefühlt</i>	dshong P. <i>Otter</i>
muga:	mumžei R. <i>er murrst, B.</i>
jugun muga S. <i>Finger</i>	mungzsha <i>Geräusch</i>
nungen moogá B. <i>Schulter</i>	

Suworowsche Sprachproben.

1. Lóčil pédei. — 2. Núgen joč. — Juglugel joč. —
4. Mot kótuw kótum. — 5. Numedí n'áčešk. — 6. Mot
n'áčešut. — 7. Mot kónteje, tádul tádut. — 8. Lóčil
úččik. — 9. Tólow kígak. — 10. Jáktak. — 11. Ločil
pédedeik. — 12. Anurémik tát pugúwdanléže? —
13. Anúre. — 14. Agéteilj, xoinjñ náčateilj. — 15.
Motjñ ómoč agétei, kánin mot léitamik Lučín mudól.
— 16. Lomógol? — 17. Xabun čaime tátka lei. —
18. Niñei. — 19. Omoč ánjil igdémik? 20. Omoč. —
21. Léili tátka láwol? — 22. Lei. — 23. Anjil motjñ
éimegen keik. — 24. Eimegen ánjil oílä. — 25. Omoč
ténnet léjek? — 26. Omoč. — 27. Agréjekli kudededjñ
péde. — 28. Agreje. — 29. Motjñ xódol ak. — 30.
Kanín mot at? — 31. Kawéiteilj péudjñ tólow ancídjñ.
— 32. El xónteje. — 33. Poñxará érešk motjñ, ellen-
želek. — 34. Xonk, motjñ čowína katík. — 35. Núma

ómdut agátak. — 36. Tātka wórpa čomóngili? — 37. Čomónui. — 38. Tāt jómikli Lučípa? — 39. Jómik. — 40. Lučí tjtkala el ajuini? — 41. Neíra mítkat niňó méinuga. — 42. Kánin tjt léman iwójema kínak tjtka lel xoil? — 43. Kúkul. — 44. Mítka ai šaitán čorómagat tjt: kánin čoróma ámdei, tudégat londoná kárda-gala, čúdagala, amúndagala indinít kélešna, nóigi ponína lirílnjň, ágrešna tjténe čunéga xóinoi. — 45. Ai ai neoméje čálgat šaitán. — 46. Mot kélteje tātjň. — 47. Tāt kéltejek motjň. — 48. Túdel kéltei tātjň. — 49. Mit keltéjilj tudekín nogdižájakot. — 50. Tjt kéltemat jódjň mot uilól. — 51. Tjtél kélkitei tjtjň meinudjň móčče. — 52. Čóledj punéduk. —

53. Omní niňet numjňekin, el ljidije, kot kélkin. Tjtéke tawakédije lei, čoromotjite ánei. Tjtéke éimugut koželék kelúl, órnei: Omní, čagáškik mótil. Tjtél mónka tudekín: lelljke jeróje lei, tan čagák. Kóžel kawéič tanjda; omní kanákin, tawakékin uléga númak ákimalla. Tjtéke čokočál ogelek lei, ta čanjowja kodói. Kóžel keč tanjde, kxadjwanka omní lénj, lówlečum annéi tawaké: kxon lekin omní? Tawakéde mójň tudekín: omní kawéitjň. Landewudéje, mójň kóžel tawakékin, xonk čanjówja jóeik. Tawakéde mójň tudekin: xonk tetéille jok. Kóžel kéweč, niňó anjle ígdam čanjowjenit, čumú amladaim. Luwégei jonžic uléga numéga, adj malaič. Tawakéde ločila ámdetum númele pededeim, tudéne kožel pédeč. Liril čačágač, čómou pun gégeč. Tjwon jolán omní kélkin ómoč.

1. Das Feuer brennt. — 2. Der Arm schmerzt. — 3. Die Schulter schmerzt. — 4. Ich habe eine Grube gegraben. — 5. Schärfe das Beil. — 6. Ich werde es schärfen. — 7. Ich werde gehen, werde die Schuld

bezahlen. — 8. Ich haue Holz. — 9. Ich schlachte ein Rennthier. — 10. Singe. — 11. Verbrenne Holz. — 12. Liebst du den Kaiser? — 13. Ich liebe. — 14. Beginnen wir, verneigen wir uns vor Gott. — 15. Mir würde es gut werden, wenn ich kennen lernte den russischen Glauben. — 16. Weshalb (machst du dies)? — 17. Wieviel Netze sind bei dir? — 18. Es sind viele. — 19. Fängst du gut Fische? — 20. Gut. — 21. Ist bei dir ein Zugnetz? — 22. Es ist (eins). — 23. Gieb mir Fische feil. — 24. Es sind die Fische nicht feil. — 25. Lebst du sehr reich? — 26. Sehr. — 27. Gehest du um Elenthier zu tödten? — 28. Ich gehe. — 29. Mach mir ein Boot. — 30. Wann soll ich es machen? — 31. Gehen wir auf den Stein, um Rennthiere zu suchen. — 32. Ich werde nicht gehen. — 33. Flösse mir Birkenholz, vergiss es nicht. — 34. Geh, bring mir den Speer. — 35. Stell mir schnell die Jurte auf. — 36. Sind bei dir die Kinder gross? — 37. Sie sind gross. — 38. Siehst du die Russen? — 39. Ich sehe (sie). — 40. Beeinträchtigen euch nicht die Russen? — 41. Für die Waare nahmen sie viel von uns. — 42. Als ihr als Wilde waret, wer war da bei euch Gott? — 43. Der Teufel. — 44. Bei uns machte man den Satan aus einem Menschen also: wenn der Mensch starb, nahm man von ihm die Haut und das Fleisch, und die Knochen mit den Adern trocknete man, man that die Füße in den Bauch, führte ihn mit sich und hielt ihn für einen Gott. — 45. Man machte ebenfalls aus Holz Satane. — 46. Ich werde zu dir kommen. — 47. Du wirst zu mir kommen. — 48. Er wird zu dir kommen. — 49. Wir werden zu ihm zu Gast kommen. — 50. Ihr werdet kommen um meine Arbeit zu sehen.

— 51. Sie werden zu euch kommen um allerlei zu kaufen. — 52. Erzähle ein Märchen.

53. Viele Menschen leben, nicht weiss ich, woher sie kamen; bei ihnen ist ein Hündchen Menschen-gleich spricht es. Zu ihnen kam von jenseitsher ein Waldteufel, schreit: «Menschen, setzt mich über.» Sie sagen ihm: «Unterhalb ist eine Furt, dort geh über!» Der Waldteufel ging dorthin; die Menschen zogen fort, machten dem Hunde eine Grashütte. Bei ihnen ist unter dem Berge eine Stromwehre, dort liegt eine Reuse. Der Waldteufel kam dorthin, wo die Menschen wohnen, fragte den sprechenden Hund: «Wo sind die Menschen?» Der Hund sagte ihm: «Die Menschen sind fortgegangen.»—«Ich will essen, sprach der Waldteufel zum Hunde, «geh, sieh die Reuse an.» Der Hund sagte zu ihm: «Geh, sieh selbst nach.» Der Waldteufel ging, fing viele Fische mit der Reuse, verschluckte alles. Gesättigt legte er sich in der Gras-Jurte schlafen, schief fest ein, das Hündchen legte Brennholz unter und verbrannte die Hütte, mit ihr verbrannte der Waldteufel. Der Bauch platzte, ein grosser Schall ging hervor. Hierauf lebten die Menschen gut.

Bacmeistersche Sprachproben (Klitschka).

1. xoil ale amtan, šorome lei alé it'.
2. amei jeginum tįtta orpa; tundaga iwičandaga niñai iwiči, eda tundagala anuram.
3. tįn paipa leda lirinei, tudal uń malgijaloda podirga tagida lojaginda andogi; tudal aji joju len; martlugi tundaga aldaga modoi, iwelei.
4. ua el jennįlį iwitčella.

5. t̄iŋ marxilduek aji ale agra; neinmolgil andaklon kinič ä taginda xonda tudal uí.
6. kinlele jelaklon kojenžende čemut omoč, amnungonle čuwenžei, kenmegi menmengai, jaltarki jaktai, jelaklarki nuai.
7. t̄iŋ šoromo ele jund̄ine, olwale tudale ele moriža ele modje lomdak mit aneli.
8. čača tatlä čegnui, pawa tatlä jonžon, tudal lagdai ožei lukkun.
9. jogul put̄ide náčaga.
10. mitga adakun noik, močit nuganga änganbut pedjčak.
11. manalāpul čomomui joga.
12. onor tod̄ipa añaga.
13. milaginle nungan tonbei tulugunle.
14. manalā čitnai keiwei, miža keilani, amungi ad̄j an̄j šoil.
15. an̄lga leni jund̄j, a unemo oilä.
16. t̄iŋ laila moroji čarun, tudal modoi lewega, tundagi t̄iwil tiwidamundaga aminp'ēja, jonkul ičani, a lixil lukoń, tundaga awundaga ponxond ail.
17. čalga čoxolojent piwil, inlečent čilgapak.
18. ločel pāndai, mit joai lul i pimžaja ločonkumanča.
19. onži onunga erei oinei.
20. kining'a čomoč liregudeja, lukon pugub.
21. naganžie juloma xon̄j t̄iwo, t̄iŋ pondirxaga ongojelma juoa mot pugunnonara.
22. emilma lānui emič, podirxam̄inda poinei.

1. Gott stirbt nicht, der Mensch lebt nicht lange.
2. Die Mutter küsst ihre Kinder; bei ihr in der Brust ist viel Milch, der Mann liebt sie.

3. Dieses Weib war schwanger, sie hat vor sechs Tagen einen Sohn geboren; sie ist noch krank; die Tochter sitzt bei ihr, weint.
4. Das Kind will nicht saugen.
5. Dieses Mädchen geht noch nicht; vor einem Jahr zwei Monaten wurde dieses Kind geboren.
6. Die vier Knaben sind alle gesund, der erste läuft, der zweite springt, der dritte singt, der vierte lacht.
7. Dieser Mensch ist blind; sein Weib hört nicht was wir sprechen.
8. Mein Bruder niest, deine Schwester schläft, er isst, trinkt wenig.
9. Die Nase ist in der Mitte im Gesicht.
10. Bei uns sind zwei Füsse, an jeder Hand fünf Finger.
11. Haare wachsen auf dem Kopfe.
12. Die Zunge, die Zähne sind im Munde.
13. Die rechte Hand ist stärker als die linke.
14. Das Haar ist lang und dünn, das Blut roth, die Knochen sind hart wie Stein.
15. Beim Fisch sind Augen, aber Ohren sind nicht.
16. Dieser Vogel fliegt langsam, er setzt sich auf der Erde, die Feder und Flügel sind schwarz, der Schnabel lang, aber der Schwanz kurz, in seinem Nest sind weisse Eier.
17. Auf dem Baume sind grüne Blätter, dicke Zweige.
18. Das Feuer brennt, wir sehen den Rauch und die Flamme und Kohlen.
19. Das Wasser im Flusse fliesst schnell.
20. Der Mond ist grösser als der Stern, kleiner als die Sonne.

21. Gestern Abend ging ein Regen, heute (am heutigen Tage) früh sah ich einen Regenbogen.

22. Nachts ist es dunkel, bei Tage hell.

Stubendorfsche Texte.

Polundé terikadéni léngi, t̃t̃t̃éga adó lei. Omóča k̃inéz'a podírka; múžán ogúrča. «Ečé, emei! mot̃in oimín antaimík? Teríke ančiejút.» Ogúrče! lomogól motúl koñt̃ammík, omočad̃imolt̃t̃ta? Annúma l̃äxai: omóča odún númona ogóngi púkalät̃t̃ta poónoi. Anl̃éz'a markilgä modai, tatil jónžunnai, tatil jónžungi, tatil omoča ad̃i l̃äxaini, loodán, tátila mogóndani, tátila ellibägi niñai kawéingi, tátil polundé terikadéni l̃äxaini.

Omóča ad̃il terikadéni léngi. «Ke lomdók jonžúrima? Ponburä oillä». — Kaweič, adakún iñlič̃aon kečím. «Ke lomdók jonžúririma? — Jonžóde oillä». — Kaweič kečím adakún monógox. «Ke lomdók jonžúrima? Šerežén moža oillä, šerežén pugalwe.» Kaweič adakún čomogína kečím.

Ein Alter und eine Alte (eig. mit einer Alten) leben, bei ihnen ist ein Sohn. Schönes Mondlicht, Otter-Schneeschuh. «Vater, Mutter! segnet ihr mich? ich werde ein Weib suchen». Schneeschuh, wohin führet ihr mich, guten Sattelrenthieren gleich? — Zuerst kommt er: gute jukagirische Jurten stehen da, Schnee-gleich weiss der Älteste setzt sich zum Mädchen; darauf legt er sich schlafen, darauf legen sie sich schlafen, darauf kommen gute Jünglinge, darauf liessen sie sich trauen, darauf kommen grosse Brautschätze, darauf kommen der Mann und die Frau (eig. mit der Frau).

Ein trefflicher Jüngling und sein Weib leben. «Wes-

halb schläfst du fortwährend? Es ist kein Lager da». Er ging und brachte zwei Bären. «Weshalb schläfst du fortwährend? Es ist keine Decke da». — Er ging und brachte zwei wilde Schaafe. «Weshalb schläfst du fortwährend? Es ist nichts zum Nähen da, nicht Wolle zum Nähen?» Er ging und brachte zwei Elenthiere.

Bacmeistersche Sprachproben (Boensing).

1. xoil ili umbotj, ondikondo lei ili onimanda.
2. uaje jugi tundole jugim tundoo; tundole momol-gat ningei momolo; nenže tundole xendim.
3. tundol xendit paitalei onei; onei imoxanbo tudole nugul jaindo, tudol ai jule, paidindo tundo tundo-arx tundolanga, juxinai.
4. Onde juledindj momotal.
5. tįngi painde ai ele egič; polinmolgon kujun emiń-pugup tundogin xondo tudol onei.
6. tįngii năxane jaindo čomut omoč, aimotudole titungeč, kujun lenei, jaglon jaxtai, năxane noi.
7. tįngie onomikondo eligone . . . lomlo mit nendiile.
8. čonmo totli čegnj, awo totli tugoń, ie tįtli ili tugoń; tudol ingenei inžii juxkon.
9. jungol kendjnde ná'apo.
10. mitxa kujen nonog, čomu tundogo xaanba anga axtem xanbonlga pendjče.
11. laśawo kuwemoi ninanga.
12. andrele todele ananga.
13. milangat xanbo podonlo julangat.
14. laśawa titie čorine, čemo ile menže, keileneiže minze, amun čorxon makagat mońgo.
15. anilgat lei te inemolo elendul.

16. t̄ngi xaila l̄iteč̄ juxko, tudol t̄nemon̄da lewengat, tundolgo towelo towelolopoi, jungol n̄áčanei, lexel juxkon: tundongat tundonumangat pečen̄i xailando.
17. mudgat kolena polbur, lurenei č̄ilgil,
18. memžee olai, mit jueile jaižee, nedonodei, nedexomo.
19. inža elookongat ononxon̄i ononpodon.
20. eminpugup uotle kuwoi liringindee, juxčon kunžup.
21. tunundenga emedeñ xonde l̄ingei, t̄ngi nugulga ponugagan nugie mot pugunda.
22. em̄iđiñ letemo, nugul ponnugnei.

1. Gott stirbt nicht, der Mensch lebt nicht lange.
2. Die Mutter küsst ihre Kinder; in ihrer Brust ist viel Milch; der Mann liebt sie.
3. Dies Weib war schwanger, sie gebar vor sechs Tagen einen Sohn; sie ist noch krank; ihre Tochter sitzt neben ihr und weint.
4. Das Kind will nicht saugen.
5. Dieses Mädchen geht noch nicht; ein Jahr zwei Monat ist es her seit sie geboren.
6. Diese vier Knaben sind alle gesund, der erste läuft, der zweite springt, der dritte singt, der vierte lacht.
7. Dieser Mensch ist blind . . . was wir sprechen.
8. Mein Bruder niest, deine Schwester schläft; der Vater schläft nicht; er isst, trinkt wenig.
9. Die Nase ist in der Mitte des Gesichts.
10. Wir haben zwei Füße, an jeder Hand fünf Finger.
11. Haar wächst auf dem Kopfe.

12. Zunge und Zähne sind im Munde.
13. Die rechte Hand ist stärker als die linke.
14. Das Haar ist lang und dünn, das Blut ist roth, die Knochen sind hart wie Stein.
15. Die Fische haben Augen, aber keine Ohren.
16. Dieser Vogel fliegt langsam, er setzt sich auf die Erde, bei ihm sind Federn an den Flügeln, der Schnabel ist spitz, der Schwanz kurz; in seinem Nest sind weisse Eier.
17. Am Baume sind grüne Blätter, dicke Äste.
18. Das Feuer brennt, wir sehen Rauch Flamme und Kohlen.
19. Das Wasser fliesst im Flusse schnell.
20. Der Mond ist grösser als ein Stern, aber kleiner als die Sonne (? der Himmel).
21. Gestern Abend regnete es, heute Morgen sah ich einen Regenbogen.
22. Nachts ist es dunkel, bei Tage hell.

1. tudole (?), 2. kujun, 3. jalgoń, 4. năgane, 5. ax-temxanbo, 6. imoxanbo tudole, 7. imoxanbo kijoń, 8. imoxanba jalgan, 9. imoxanba năgan, 10. xambo megii.

Witsensche Vaterunserübersetzung.

Otje mitsje, kandi kundsjunga, temlălăngħ nim totlie, legatei pugandallanpoh totlie; lătioť t'sjemol alkal tei, konda koetzjuga, je leviangħ; lünliagel miltje monidetjelăh keyck mitin telaman; jeponkatsj mitin taldelpon mitlăpul, mitkondan poniatsjock tannevinol mitlăpul, je kondo olgonilăk mitel olo oinik; kondo moliak mitel kimda annelan. Le dot pugundal lenpoh, je tonbank, je tândalov kundejauk.

Verbesserungsversuche.

Eče mitlä kandi kunžunga, . . . nim totlä, läxatei pugundall . . . totlä, lä totlä molal keltei konda kunžunga je levjanga, lunlagel mitlä . . . keik mittin . . . je ponkač mittin tadelpon mitläpul mit kondan poniačok tannevinol mitläpul; je . . . olgoniläk mitel olo oimik, kondo molak mitel kindannelal . . .

In lautlicher Beziehung theilt des Jukagirische mit dem Tschuktschischen ¹⁾ die Eigenthümlichkeit, dass es kein s im Anlaute duldet; es werden somit mit diesem Buchstaben anlautende Fremdwörter umgestaltet z. B. tulugunle (tulagi) link, das sicher mit dem mongolischen sologhai (vergl. Jenissei-Ostjakisch sułgei, Imbatskisch tül und Kottisch iul) zusammenhängt, so wie tabaka, towéka Hund, das russische собака zu sein scheint; tarika, terika Weib, Hausfrau dürfte freilich mit Abschleifung des anlautenden s aus crayxa entstanden sein. Dass die Sprache kein f kennt, scheint sicher zu sein und das einzige Wort, das Billings darbietet ankorfy *trouble*, muss falsch aufgefasst worden sein. Rücksichtlich der verschiedenen mundartlichen Abweichungen und solcher, welche die Wörterverzeichnisse aus den verschiedenen Zeiten darbieten, hätte ich ausser dem im J. 1859 Angeführten nur noch darauf aufmerksam zu machen, dass im Inlaut so wie im Inlaut statt k ein stark aspirirter Guttural erscheint, der theils durch x theils durch kx bezeichnet wird z. B. xonk gehe, xoinoi als Gott, pońxara Birke,

1) Vergl. L. Radloff, Über die Sprache der Tschuktschen und ihr Verhältniss zum Korjakischen (Mémoires T. III № 10). St. Petersburg 1861, S. 15.

marxa Gestrüpp; kxabun wieviel, kxon wo, kxadjvanka woselbst. Eine Erweichung des Gutturals tritt bei Zusammensetzungen ein z. B. šangar (= šal + xar) Baumrinde, nongar (aus noil und xar) Beinhaut. Schwund des l im Auslaut treffen wir in čomanj, Njelma (eig. grosser Fisch), odunča Lärche, čolenča Zirbelfichte, so auch in jomičoma, Schwan, von jomil Hals, also eig. Grosshals.

Zur Bezeichnung der Mehrzahl wird pa angewandt in worpa, Kinder, nugenpa Hände, Lučipa Russen, todjpa Zähne, noilpa Füsse, neben letzterer Form sehen wir aber auch noigi und sogar noik (K. 10), so auch pedičak von pediča Finger (K. 10), kunolek als Plural von kunol, zehn, ferner amungi Pl. von amun Knochen (K. 14); vielleicht auch monogox Pl. von monogo wildes Schaaf (T. 2); doppelte Pluralbezeichnung scheint in čilgapak Zweige (K. 17) vorzuliegen.

War uns früher der Genitiv auf en und der Locativ auf ga, der nach hartem Auslaut ka lautet, bekannt, so finden wir nun den auf gat (got, gut) ausgehenden Ablativ mit derselben Anlautsverhärtung nach hartem Auslaut: čoromogat aus dem Menschen, tudegat von ihm, čalgat von dem Baum, eimugut von jenseits her, mitkat von uns, kot (wohl aus kogot) woher. Ein Comitativ auf ni, ne lässt sich nun in terikadeni, mit dem Weibe, tudene mit ihm, tjtene mit sich, erkennen, woneben die Formen indinit mit den Adern, čanjowjenit mit der Reuse, auftreten. Eine Allativform geht auf tjin (djin, njn) aus, z. B. in motjin (wohl richtiger mottjin) zu mir, peudjin auf den Stein, xoi-njn gegen Gott zu, lirilnjin in den Bauch; hieran

schliessen sich die Formen *jod̄in* um zu sehen, *mei-
nud̄in* um zu nehmen, *kudeded̄in* um zu tödten,
ancid̄in um zu suchen, wohl auch *šerežeń* (T. 2) um
zu nehmen; auch gehört wohl hierher *tudekin* zu ihm,
tavakekin zu dem Hunde, *kukulgin* zum Teufel.
Als Comparativus oder Factivus könnte man *noi* fas-
sen in *xoinoi* wie ein Gott, eine Zeitbestimmung
drückt *ma* aus in *emilma*, in der Nacht, *ongojelma*
in der Früh, *juloma* am Abende, *pondshirkoma*
(B.) heute, *iwojema* als man wild war.

Verschieden sind die Endungen der Adjective: *iwoi*,
wild, *čomoi* gross, *lukoi* klein, *lirogoi* löcherig, *čal-
goi* zerbrochen, *adilloi* jung, *čeniwoi* froh, *juroi*
schielend; *jogonei* böse, *pomnei* rund, *poinei* weiss,
tennei reich, *čitnai* lang; *endibei* sparsam, *tonbei*
stark, *am̄ibei* (*amin'ei*) schwarz, *agurpei* arm, *ol-
gimnei* gerade, *keiwei* dünn; *keileni* roth, *luwo-
ženi* blau, *načeni* geizig; die Endung *č*, welche eher
ein prädicatives Verhältniss ausdrückt, findet sich in
čandalič rasch, *omoč* gut, *arič* schlecht, *čomoč*
gross, *emič* dunkel.

Für die erste Person des Pronomens haben wir S.
N. *mot*, Acc. *mot̄il*, Allativ *mott̄in*, Plur. mit, Acc.
mitil, Loc. *mitka*, Abl. *mitkat*, für die zweite Per-
son *tät*, Locat. *tätka*, Allat. *tätt̄in*, Plur. *t̄it* ihr,
Locat. *t̄itka* bei euch, Allat. *t̄itt̄in* zu euch; für die
dritte Person *tudol* (*tudel*), Locat. *tundaga*, Allat.
tudekin, Ablat. *tudegat*, Comit. *tudene*, Plur. *t̄i-
tel* sie, Loc. *t̄iteke* bei ihnen, Comit. *t̄ittene* mit ih-
nen; Possessivpronomina: *motlä*²⁾ mein, *tätlä* dein,

2) In dem Suworow'schen Verzeichniss hat der Jukagire das
russ. Possessivpronomen der ersten Person *moŕ* mit dem gleichlau-

mitlä unser, tiṭlä euer; Fragepronomina: kinak, wer, kodamei was für einer; vom Pronominalstamm gebildet: koo (wohl ursprünglich kogo) wo (auch kxon), kot (kogot?) woher, kxadiwanka woselbst, kanḷa wohin, kanin als; vom Stamm lom was, lomogol wozu, lumun (B.) womit, lomdak (K.) was; tan dort, tanḷa (tanḷe) dorthin, tinḷa hierher.

Verba factitiva werden vermitteltst des š gebildet, wie wir aus erešk flösse, schwimme, neben erei, er fließt, agrešna sie führten, neben agreje, ich gehe, čagaškik führet über, neben čagak gehe über, šogušek verliere, neben šogek irre umher, ersehen; so sind auch náčešk, schärfe, kelešna sie trockneten, Factitivformen; ausserdem sehen aber auch pededeik zünde an, neben pedei er brennt, kudedek tödte, ukuteik (mit ločil) mache Feuer an, wie Factitivformen aus.

Sowohl das Präsens als auch das Präteritum und Futurum bieten eine zweifache Form dar, je nachdem das Verbum ein Object hat, oder objectlos ist; für die erstere Form haben wir Beispiele für das Präsens: uččik ich haue (ločil Brennholz), kigak ich schlachte (tolow ein Renthier), jeginum (jugim) sie küsst, anuram er liebt, für die letztere objectlose die Endungen 1. je 2. jek 3. i z. B. agreje ich gehe, leje ich bin, ich lebe, iledeje ich spalte, čumžaje ich

---

tenden Imperativ des Verbums мыть, waschen, verwechselt und es durch alejek, wasche, übersetzt; wie ähnlich in Guldenstädt's Beschreibung der kaukasischen Länder... herausg. von J. Klaproth, Berlin 1834 auf S. 197 das Fragepronomem «Wer?» im Inguschischen durch den Familiennamen Jermelof (Ермоловъ), «Wen?» im Tschetschenzischen und Inguschischen durch Ismalaf (Измайловъ) übersetzt ist.

denke, lodaje ich spiele, ljidije ich weiss, modoje ich sitze, ogoje ich stehe, jarkoje ich friere, anure ich liebe; 2. agrejek, du gehest, lejek, du bist, du lebst; 3. lei er ist, anei er spricht, ornei er schreit, iwelei er weint, kodoi er liegt, čuwenžei er läuft, pedei er brennt. Für den Plural 1. annelij wir sprechen, iledeilij wir schelten, lodeilij wir spielen. Die 3. Person der Mehrzahl: ogongi sie stehen, numinekin sie leben, lenij, lengi sie sind, aber auch lekin. Das Futurum mit dem Object ist uns in der ersten Person bekannt: náčešut ich werde schärfen, orpučit ich werde hängen, eimatut ich werde kaufen, tadut ich werde bezahlen, ančiejut ich werde suchen, at ich werde machen; ob die Formen: atei ich werde machen, ainutei ich werde schiessen, jotei ich werde sehen, tinetei ich werde schlagen, jonžutei ich werde schlafen, sich den Objectformen oder den objectlosen anschliessen, kann ich nicht ermitteln. Objectlose Futurform: 1. kelteje ich werde kommen, ereitaje ich werde schwimmen, londače ich werde tanzen; 2. keltejek du wirst kommen; 3. keltei er wird kommen; Pl. 1. keltejilij wir werden kommen, 2. keltemat ihr werdet kommen, 3. kelkitei sie werden kommen.

Für das Präteritum mit dem Object: igdam er fing, amladaim er verschluckte, amdetum er legte unter, pededim er verbrannte, kečim er brachte, lovlečum er fragte; aus den Frageformen igdemikli fängst du? jomikli siehst du? anuremikli liebst du? können wir vielleicht die entsprechende Form für die zweite Person erschliessen; meinuga sie nahmen, čunega sie verehrten.

Objectloses Präteritum: lel er war, kelul er kam; lāxai er kam, kelkin sie kamen, kanakin sie zogen fort, kaweingi sie kamen, kaweitin sie gingen, lāxaini sie kamen; kaweič er ging, keweč er ging, keč er kam, malaič er schief ein, jonžič er legte sich schlafen, pedeč er verbrannte, čačagač er platzte, joč schmerzte (?); xoni er ging, moni er sagte.

Die zweite Person des Imperativs geht auf k aus, nur jonžutai lege dich schlafen, scheint eine Ausnahme zu machen. Für den Plural der zweiten Person haben wir nur das Beispiel londani_k tanzet (im Sing. londak) und čagaškik setzet über; beim Prohibitiv wird nicht nur die Prohibitivpartikel el (ale K., ol W., il Boensing) vorangesetzt, sondern auch noch le infigirt; z. B. el lenželek vergiss nicht, el učelek berühre nicht, el meinilek nimm nicht, el tolnulek bedecke nicht. Für die erste Person der Mehrzahl haben wir im Imperativ folgende Beispiele: lodačeili_l lasset uns spielen, čuwenditeili_l lasset uns laufen, menmenditeili_l lasset uns springen, annečeili_l lasset uns sprechen, agrečeili_l lasset uns gehen.

Manche andere Formen wage ich nicht einmal zu berühren, wie denn auch von den besprochenen nicht alle ganz stichhaltig sein mögen. Hier kann nur durch grössere Texte mit genauer Übersetzung mehr Sicherheit erlangt werden. Zum Schluss will ich noch die von Klitschka mitgetheilten Zahlwörter hersetzen und daneben die in den anderen Quellen gebotenen, mit Ausnahme der von Boensing aufgezeichneten, in welchen das in den Zahlen von 5 bis 10 vorkommende xanbo, xanba offenbar mit dem von S. dargebotenen xanba, flache Hand, zusammenfällt.

- 1 irken K. B. irkon E. irkei R. irkei S.
- 2 adaklon K. andaklon E. antachlon B. adakloi R.
adaxloi S.
- 3 jalon K. E. yalon B. jalloi R. jaloi S.
- 4 jeloklon R. yelaklon B. malg-andklon E. elakloi R.
jelakloi S.
- 5 ankanwon (ängenbut) K. enganlon B. įmdalžoi R.
- 6 malgijalon K. malg-jalon E. malghialon B.
- 7 purkijen K. burtschön E. purchion B.
- 8 malgijeloklon K. malghialachlon B. malg-jeloklon E.
- 9 kunel irki eladen R. chuni irke ellenzshien B. irkin
kunel elendschönt E.
- 10 kunolen K. chuniella B. kunel E. gunalei S. kun-
čalloi R.
- 11 kunol irkipudji K. kunel irkinbudennet E.
- 12 kunol adaklon pudji K. kunel andaklon badennet E.
- 13 kunol jalon pudji K. kunel jalon budennet E.
- 14 kunol jeloklon pudji K.
- 15 kunol enkanwon pudji K.
- 16 kunol malgijal pudji K.
- 17 kunol purkijel pudji K.
- 18 kunol malgijelokul pudji K.
- 19 kunol irki eladen pudji K. andakin kunel irkin
elendschönt E.
- 20 adakun kunol K. attachon kuniella B. andakin ku-
nel E. adakun kunel S.
- 21 adakun kunel irken K.
- 22 adakun kunel adaklon K.
- 30 jan kunolek K. jan kunel E. S.
- 40 jelakun kunolek K. malg-andaklon kuneš E. jela-
kun kunel S.
- 50 inganbun kunolek K. inkanwun kunel S.

- 60 malgijan kunolek K. malg-jalon kunel E.
70 purkijen kunolek K. burtschön kunel E.
71 purkijen kunol irken K.
72 purkijen kunol andaku pudji K.
80 malgijelokun kunolek K. malg-jelaklon kunel E.
90 kunol irki aleden kunolek K.
99 kunol irki aleden kunolek kunol irkieladek K.
100 kunolek kunolek K. kunel-öndschen-kunel E.
200 adakun kunolin kunolek K.
1000 kunolin kunol kunolek (čemeč) K.

Von den Ordnungszahlen: amnugonle der erste, kenmegi der andere, jaltarki der dritte, jelaklarki der vierte; an die erste Zahl schliessen sich ihrer Bildung nach an milaginle der rechte, tulugunle der linke.

